

Attend proiektua, pazienteek tratamenduak betetzeko baliabide berria

Paziente askok medikuak agindutako tratamendua betetzen ez dutelako kezkatuta, pertsona bakoitzari egokitutako tratamendua aukeratzeko proiektu bat abiatu dute Arabako ESiko Minaren Unitatean, Ibermatikako informatikarien laguntzaz. Adimen artifizialari esker, medikuek aurretiaz jakin ahalko dute zer probabilitate dagoen pazienteak tratamendu bat edo beste betetzeko, baita ez betetzearen zergatiak ere. Informazio horrek lagundu egingo die estrategiarik onena erabakitzen.

OME Osasunaren Mundu Erakundeak ohartarazi bezala, paziente kronikoen %50ek ez dute behar bezala jarraitzen medikuak jarritako tratamendua. Batez ere gutxiagotasun kardiakoa duten pertsonak, diabetikoek eta bronkopatek ez dute tratamendua betetzen, eta Euskadiko Autonomia Erkidegoan ez gaude arazo horretatik aparte. «Arrazoi ekonomikoak direla bide, maila sozial apalenetako pazienteek edota drogak kontsumitzen dituztenek normalean ez dituzte farmakoak hartzen», azaldu du Arabako ESiko Minaren Unitateko mediku espezialista Lucia Perez de Albenizek (Gasteiz, 1975). Horren gaineko datu ugari

dauzkate Perez de Albenizen unitatean, sexuaren eta adinaren arabera: «Gizonezkoek emakumezkoek baino okerrago betetzen dituzte tratamenduak, eta gazteen zein adinduen emaitzak nahiko antzekoak dira».

Arabako ESiko Minaren Unitatean arazoaren tamainaz jabetu ziren min kronikoa pairatzen zuten pazienteen tratamenduen jarraipena egitean. «Haitetako askok ez zituzten analgesikoak hartzen», kontatu du Enrique Barez unitateko atalburuak (Salamanca, 1965). Hala, arazoa ezagutu eta kontrolatzeko tresna baten beharra plazaratu zuten Bio-raba ikerketa zentroaren jardunal-

dietan, min kronikoa eta adimen artifiziala uztartzen zituen mahai inguru batean. Eta ideia horrekin, Ibermatika informatika enpresarekin jarri ziren harremanetan. Elkarlan horretan sortu zen Attend proiektua.

Proiektuari esker, osasun profesionalak adimen artifizialaz baliatuko dira tratamendu bat agindu aurretik pa-

MEDIKUEK AURREIKUSI AHALKO DUTE ZER PRESKRIPZIO IZAN DAITEKEEN ERAGINKORRENA PAZIENTE BAKOITZARENTZAT

metatik aterako dituzte pazienteen datuak, haren historia klinikoa eta medikamentuekin izandako esperientziak oinarri hartuta. Ondoren, motor informatikoak pazientearen datuak beste paziente multzo baten datuekin erkatuko ditu, profilen eta ezaugarrien arabera sailkapena eginez. Eraitzen arabera, profesionalak hainbat datu izango dituzte pazienteek tratamendua ahalik eta ondoen betetzeko, zeren, Perez de Albenizek argitu duenez, «medikuaren preskripzioaren arrakasta» baita proiektuaren xedea.

Zenbait kasutan programak agerian utziko du oso probabilitate gutxi dagoela pazienteak ezekin tratamendu jarraitzeko. Kasu horietan, profesionalak saihestu ahaliko dituzte bai farmaziako gastuak bai beharrezkoak ez diren kontsultak. Perez de Albenizen esanetan, «tratamendua betetzeko probabilitatea oso apala izanez gero, medikuak erabaki eraginkorrak hartu beharko ditu: pazienteari egia azaldu, bide farmakologikoaren ordezkari beste bide batzuk bilatu, bisitaldiak murriztu, eta abar.»

Bestalde, aplikazioak beste datu inportante bat erakutsiko die medikuei: pazienteak tratamendua ez betetzearen zergatia. Horrela, «medikamentua ez hartzeko arrazoia prezioa izan daitekeela ikusiz gero, zerbait merkeago bilatu beharko dugu», azaldu du Barezek, «eta arrazoia bigarren mailako ondorioak baldin badira, ondorio horiei aurrea hartzen saiatu beharko gara, pazienteak medikamentua ez uzteko».

Ikusten denez, adimen artifiziala osasun profesionalen zein pazienteen mesedetan jarri nahi dute, tratamendurik egokienak agindu eta tratamendu horiek ahalik eta ondoen bete daitezela. Adimen artifiziala Ibermatikako Berrikuntzen Departamentua diseinatzeko ari da. Duela urtebete inguru hasi ziren, eta une honetan nahiko garatuta daukate diseinua. Uda osterako espero dute guztiz osatuta egotea.

Attend proiektuaren lehen aurkezpena Zaragozan egin zen pasa den maiatzean, Minaren Kongresu Nazionalan, eta etxeko aurkezpena ekainaren 6an izan zen, Osakidetza antolatutako minaren inguruko 4. jardunaldian. Proiektua Arabako Ospitale Psikiatrikoan garatzen ari da, bertako farmazia arduradun Unax Lertxundiren laguntzaz. Ibermatikarekin lanean dabil Lertxundi, proiektua hobetzeko informazioa aztertzen. Horrez gain, udaren ostean proiektua martxan jarriko dute mina pairatzen duten pazienteekin, eta, ondoren, beste espezialitateetara ere zabalduko dute, «farmakoak erabiltzen dituzten edozein espezialitateetan proiektuaren abantaila baliatu daitezela».

Proiektuak Presbide preskripzio elektronikoa ere izango du eragina, preskripzioa egin aurretik pazientearen tratamenduari buruzko informazioa ikusi ahaliko baita.

Attend proiektuaren bultzatzaileak oso pozik daude produktuaren lehen emaitzekin. «Inongo osasun sistemetan ez dago pazienteen tratamenduari buruzko informaziorik, eta, horrela, profesionalak nekez hobetu ditzakete estrategiak», gogorarazi du Barezek. Dena dela, «proiektua gehiago fintzea eta hobetzea» espero dute, pazienteei buruzko datuetan nahiz tratamenduen emaitzetan. Horretarako, baina, sensibilizazio lan handia egin behar da, hala profesional, administrazio eta hedabideekin, nola pazienteekin, «norberari egokitutako tratamendua dela azalduta pazienteek hobeto beteiko dutelako tratamendua».

zientearen jokaera zein izango den igartzeko. Medikuek aurretiaz jakin ahaliko dute nolako probabilitatearekin hartuko duen pazienteak medikamentu bat edo beste. Horrela, medikuek aurreikusi ahaliko dute zer preskripzio izan daitekeen eraginkorrena paziente bakoitzarentzat. Hori aplikatzeko, Osakidetza informazio siste-